

Brusel 8. března 2024
(OR. en)

7212/24

Interinstitucionální spis:
2021/0414(COD)

SOC 161
EMPL 90
MI 238
DATAPROTECT 119
CODEC 644

POZNÁMKA

Odesílatel:	Výbor stálých zástupců (část I)
Příjemce:	Rada
Č. předchozího dokumentu:	7126/24
Č. dok. Komise:	14450/21 - COM(2021) 762 final
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platforem – rozbor konečného kompromisního znění za účelem dosažení dohody

I. ÚVOD

Dne 9. prosince 2021 předložila Komise návrh směrnice o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platforem. Cílem tohoto návrhu je:

- 1) zlepšit pracovní podmínky zaměstnanců platforem tím, že se usnadní správné určení jejich postavení v zaměstnání prostřednictvím vyvratitelné právní domněnky (kapitola II),

- 2) zlepšit ochranu osobních údajů osob vykonávajících práci prostřednictvím platform tím, že se zvýší transparentnost, spravedlnost a odpovědnost při používání automatizovaných monitorovacích nebo rozhodovacích systémů (kapitola III),
- 3) zlepšit transparentnost práce prostřednictvím platform (kapitola IV) a zavést určitá nápravná a donucovací opatření (kapitola V).

Podle příslušných právních základů, tj. čl. 153 odst. 2 písm. b) SFEU ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. b) a čl. 16 odst. 2 SFEU, rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou v souladu s řádným legislativním postupem.

V návaznosti na práci slovinského a francouzského předsednictví a po prvním pokusu během českého předsednictví v prosinci 2022 dosáhla Rada během švédského předsednictví dne 7. června 2023 obecného přístupu¹.

Dne 2. února 2023 odhlasoval Evropský parlament zahájení interinstitucionálního jednání².

II. AKTUÁLNÍ STAV

Návrh byl předmětem osmi dialogů, z nichž první se konal dne 11. července 2023 během španělského předsednictví. Na šestém dialogu ve dnech 12. a 13. prosince 2023 se spolunormotvůrcům podařilo dosáhnout předběžné dohody³. Tento návrh však na zasedání Coreperu dne 22. prosince 2023 nenalezl potřebnou podporu.

Belgické předsednictví obnovilo jednání o tomto návrhu s cílem dosáhnout dohody ještě v tomto volebním období. Na zasedání Coreperu dne 26. ledna 2024 obdrželo revidovaný mandát⁴, který z velké části vycházel z předběžné dohody dosažené v prosinci, přičemž ustanovení kapitoly II se držela blízko ustanovením obecného přístupu.

¹ Dokument 10107/23.

² Dokument č. A9-0301/2022.

³ Dokumenty 16187/23 + ADD 1 a ADD 2.

⁴ Dokumenty 5816/24 + COR 1.

Parlament na sedmém trialogu dne 30. ledna informoval předsednictví, že na tomto základě nelze dohody dosáhnout. Po absolvování obtížných jednání se vyjednávací týmy obou spolunormotvůrců na osmém trialogu dne 8. února 2024 dohodly na novém předběžném kompromisním znění. Tato dohoda zahrnuje alternativní přístup k právní domněnce, který ponechává stanovení podmínek pro zavedení účinné právní domněnky do vnitrostátního práva na uvážení členských států. Hlavní prvky této druhé předběžné dohody jsou uvedeny v oddíle III níže.

Na zasedáních konaných ve dnech 16. února a 8. března 2024 však Coreper nebyl s to předběžnou dohodu podpořit, byť jen s velmi malým rozdílem. Předsednictví proto předkládá tuto záležitost k rozboru na úrovni ministrů za účelem dosažení dohody.

III. HLAVNÍ PRVKY PŘEDBĚŽNÉ DOHODY ZE DNE 8. ÚNORA 2024

Znění předběžné dohody ze dne 8. února je uvedeno v dodatku 1 k této poznámce. Níže uvedená vysvětlení odkazují na tento dodatek.

Kapitola I – Obecná ustanovení

Kapitola I zůstala do značné míry v souladu s duchem obecného přístupu. Předsednictví bylo s to zajistit, že celá kapitola I, a zejména článek 3 o zprostředkovatelích, zůstaly ve srovnání s revidovaným mandátem Rady ze dne 26. ledna beze změny.

Tato kapitola konkrétně stanoví, že aby se zabránilo obcházení ustanovení směrnice prostřednictvím zprostředkovatelů, jsou členské státy povinny zajistit, aby v případě, že digitální pracovní platforma využívá zprostředkovatele, osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy, které mají smluvní vztah se zprostředkovatelem, požívaly stejné úrovně ochrany poskytované podle směrnice jako osoby, které mají s digitální pracovní platformou přímý smluvní vztah (článek 3). Za tímto účelem jsou povinny zavést vhodné mechanismy, které budou případně zahrnovat systémy společné a nerozdílné odpovědnosti.

Kapitola II – Postavení v zaměstnání

V kapitole II o postavení v zaměstnání došlo ve srovnání s obecným přístupem k nejvýznamnějším změnám. Poté, co Parlament odmítl pokračovat v jednáních na základě revidovaného mandátu ze dne 26. ledna, byl pro dosažení dohody nutný odlišný přístup k právní domněnce. Tento přístup, z něhož vychází předběžná dohoda ze dne 8. února, spočívá v tom, že členské státy jsou povinny zavést účinnou vyvratitelnou právní domněnku pracovního poměru namísto toho, aby podrobně uváděly mechanismus právní domněnky (čl. 5 odst. 1 a 2).

Za stanovení podmínek právní domněnky jsou tudíž odpovědné členské státy. To znamená, že členské státy mají prostor pro uvážení, pokud jde o vymezení mechanismu domněnky. Je rovněž stanoveno, že odpovědností členských států je definovat, kdy je na základě dostatečných skutečností konstatováno, že dochází ke kontrole a řízení, což vede k uplatnění právní domněnky.

I v tomto rámci jsou však členské státy nadále povinny zajistit výsledek, tj. aby právní domněnka byla *účinná* způsobem, který představuje zjednodušení postupů ve prospěch osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy. Pojem účinnosti je rozpracován v 32. bodě odůvodnění, v němž se uvádí, že právní domněnka musí osobě vykonávající práci prostřednictvím platformy účinně usnadnit využívání této domněnky na jedné straně a že požadavky podle právní domněnky by neměly být zatěžující a měly by zmírnit obtíže, s nimiž se osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy potýkají, pokud jde o poskytnutí důkazů o existenci pracovního poměru na straně druhé.

Konečné určení správného postavení v zaměstnání – jak je definováno v příslušných vnitrostátních právních předpisech, v kolektivních smlouvách nebo zvyklostech platných v členských státech, s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora – zůstává záležitostí vnitrostátního práva.

Stejně jako v obecném přístupu pravidla pro vyvrácení stanoví, že v případě, že digitální pracovní platforma usiluje o vyvrácení dané právní domněnky, pak tato platforma nese důkazní břemeno pro prokázání toho, že daný smluvní vztah není pracovním poměrem, jak je definován v členských státech.

V souladu s obecným přístupem bylo pravidlo, že by se právní domněnka měla použít ve všech příslušných správních nebo soudních řízeních, v nichž se jedná o správné určení postavení v zaměstnání osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy, zachováno zároveň s výjimkou pro řízení týkající se daňových a trestních věcí a záležitostí sociálního zabezpečení (čl. 5 odst. 3).

Příslušné vnitrostátní orgány jsou povinny jednat, pokud se domnívají, že osoba vykonávající práci prostřednictvím platformy by mohla být nesprávně klasifikována. Mají však prostor pro uvážení, pokud jde o volbu opatření, které má být přijato (čl. 5 odst. 5). Příslušné vnitrostátní orgány proto mohou zahájit vhodná opatření *nebo* řízení.

Obdobně jsou orgány v členských státech odpovědné za rozhodování o *případném* provedení kontrol a inspekci, pokud příslušný vnitrostátní orgán zjistil existenci pracovního poměru osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy. To odpovídá revidovanému mandátu ze dne 26. ledna a poskytuje významný prostor pro uvážení příslušných vnitrostátních orgánů.

Kapitola III – Algoritmické řízení

Kapitola o algoritmickém řízení zůstala ve srovnání s revidovaným mandátem ze dne 26. ledna beze změny. Obsahuje nezbytná opatření na ochranu osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy před riziky spojenými s používáním automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémů ve smyslu čl. 2 odst. 1 bodů 8 a 9. Tato ochranná opatření zahrnují zejména:

- zákaz zpracování určitých druhů údajů, například osobních údajů o emočním a psychickém stavu osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy, nebo pro některé konkrétní účely, například zpracování biometrických údajů za účelem identifikace nebo zpracování osobních údajů s cílem předvídat výkon základních práv (článek 7);
- větší transparentnost automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémů pro osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy a jejich zástupce (článek 9);
- lidský dohled nad automatizovanými monitorovacími a rozhodovacími systémy, mimo jiné prostřednictvím dvouletého hodnocení a speciálně kvalifikovaných pracovníků oprávněných zvrátit automatizovaná rozhodnutí, kteří požívají zvláštní ochrany (článek 10);
- rozhodnutí o omezení, pozastavení nebo ukončení smluvního vztahu nebo účtu osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy nebo rozhodnutí s rovnocenně nepříznivým účinkem má přijímat člověk (čl. 10 odst. 5);
- právo na přezkum rozhodnutí přijatých automatizovanými monitorovacími a rozhodovacími systémy člověkem, včetně práva na kontakt s kontaktní osobou a na písemné odůvodnění (článek 11);
- povinnost vyhodnotit riziko automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémů pro bezpečnost a ochranu zdraví pracovníků (článek 12);

Kapitola IV – Transparentnost práce prostřednictvím platformy

Kapitola týkající se transparentnosti práce prostřednictvím platformy zůstala ve srovnání s revidovaným mandátem ze dne 26. ledna beze změny. Vyžaduje, aby digitální pracovní platformy ohlašovaly práci vykonávanou pracovníky platformy (článek 16), a obsahuje ustanovení o tom, že určité druhy informací týkajících se osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy mají být zpřístupněny příslušným orgánům a zástupcům osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy (článek 17).

Kapitola V – Právní ochrana a vymáhání

Tato kapitola stanoví zejména právo osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy na nápravu (článek 18), možnost zástupců účastnit se řízení za účelem vymáhání práv vyplývajících ze směrnice (článek 19), zřízení specializovaného a chráněného komunikačního kanálu pro osoby vykonávající práci prostřednictvím platformy (článek 20), možnost, aby vnitrostátní soudy nařídily digitální pracovní platformě zpřístupnění důkazů relevantních pro řízení (článek 21), a účinné, odrazující a přiměřené sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle ustanovení směrnice (článek 24).

Jedinou změnou této kapitoly ve srovnání s revidovaným mandátem ze dne 26. ledna bylo doplnění nového odstavce 3 do článku 24. Toto ustanovení stanoví spolupráci příslušných vnitrostátních orgánů různých členských států s podporou Evropské komise prostřednictvím výměny relevantních informací a osvědčených postupů týkajících se uplatňování právní domněnky.

Kapitola VI – Závěrečná ustanovení

Ve srovnání s revidovaným mandátem ze dne 26. ledna doznala tato kapitola pouze menších změn.

IV. ZÁVĚR

Předsednictví se domnívá, že předběžná dohoda uvedená v dodatku I k této poznámce poskytuje pevný a vyvážený regulační rámec pro práci prostřednictvím platform.

Na jedné straně poskytuje silnou ochranu osobám vykonávajícím práci prostřednictvím platformy před nesprávnou klasifikací jakožto osob falešně samostatně výdělečně činných; poprvé v právu Unie řeší výzvy spojené s používáním automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémů; zajišťuje transparentnost a upravuje používání těchto systémů, zajišťuje transparentnost práce prostřednictvím platformy i v přeshraničních situacích a vymezuje silnou úlohu zástupců osob vykonávajících práci prostřednictvím platformy.

Na druhé straně stanoví jasný regulační rámec, který přispívá ke sladění právních předpisů členských států, poskytuje digitálním pracovním platformám právní jistotu, kterou potřebují, a podporuje tak jejich udržitelný růst.

Předběžná dohoda ze dne 8. února zároveň respektuje ducha obecného přístupu a ve většině částí odpovídá revidovanému mandátu, který dne 26. ledna 2024 udělil Výbor stálých zástupců.

Předsednictví vyzývá ministry, aby otevřeli cestu pro tento průlomový právní předpis, který se příkladně zabývá mnoha riziky spojenými s digitální revolucí na pracovišti, a aby dále neoddalovali jeho vstup v platnost.

Rada se vyzývá, aby:

- schválila znění konečného kompromisu, jak je uvedeno v dodatku 1 k této poznámce, a
 - pověřila předsednictví, aby zaslalo předsedovi Výboru pro zaměstnanost a sociální věci Evropského parlamentu dopis, v němž bude potvrzeno, že pokud by Evropský parlament přijal svůj postoj v prvním čtení v souladu s čl. 294 odst. 3 SFEU v přesné podobě kompromisního znění uvedeného v dodatku k této poznámce (s výhradou revize právníky-lingvisty obou orgánů), Rada v souladu s čl. 294 odst. 4 SFEU schválí postoj Evropského parlamentu a akt se přijme ve znění odpovídajícím postoji Evropského parlamentu.
-